

практической сфере осуществляется поиск новых методов управления, в том числе и методов анализа. Важным моментом есть совершенствование методов оценки эффективности деятельности портовых предприятий и их отдельных подразделений, на базе которых в современных условиях следует формировать бизнес-единицы.

Современными тенденциями в сфере портовой деятельности является расширение участия частного сектора в функционировании портовых предприятий. В сфере деятельности портовых предприятий различных государств применяются разнообразные методы управления, в том числе методы аналитической деятельности. В соответствии со Стратегией развития морских портов Украины на период до 2015 г. насущной проблемой является развитие системы управления портовых предприятий. Это предполагает трансформацию государственной формы собственности, т.е. своего рода «расчленение монолита» на отдельные составляющие, функционирующие на принципах полной хозяйственной самостоятельности. Современные порты Украины столкнулись с проблемой неэффективного функционирования структурных подразделений в силу отсутствия действенной системы мотивации. Расширение сферы частного бизнеса обуславливает необходимость развития методов анализа эффективности функционирования отдельных бизнес-процессов, бизнес-единиц, сфер инвестирования и т.д.

Для построения модели развития предприятия портовой деятельности предлагается использовать метод Д. Черчилля и Р. Льюиса. Согласно этому методу выделяют шесть ступеней жизненного цикла предприятия: существование, выживание, успех-свобода, успех-рост, взлет, зрелость. Следует отметить, что необходимо выделять седьмую ступень – спад, т.к. многие мелкие и некоторые средние морские торговые порты Украины находятся именно на этой стадии. Для каждой ступени определяются вид стратегии, особенности системы и стиля управления, уровень деловой активности, влияние собственника предприятия и т.д. Существующие портовые предприятия Украины могут быть распределены по соответствующим ступеням. Например, на этапе создания находятся Частные порты «Авлита» и Очаков, ООО «Транс-инвестсервис», ООО «ТИС Руда». На ступени «Успех – рост» находятся порты Южный и Одесса. К зрелым портам относятся Мариупольский, Херсонский, Николаевский, Бердянский МТП. Для каждого предприятия в зависимости от ступени развития должна быть предложена основная стратегия развития.

Формирование и реализация модели развития позволит портовому предприятию формировать дополнительные конкурентные преимущества

благодаря наличию ряда позитивных моментов. Для рассматриваемых предприятий такими позитивными следствиями можно считать: снижение общей суммы издержек производства, формирование и развитие конкурентной бизнес-среды, совершенствование механизма управления конечными финансовыми результатами хозяйственной деятельности предприятия в целом, его видов деятельности и подразделений, улучшение взаимодействия с клиентами.

УДК 656.2.001.73

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО МІКРОРЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ

Кравченко Ю.М., аспірант (УкрДАЗТ)

Мікрореструктуризація стосується найнижчого та одночасно базового рівня народної економіки – підприємства. Основним засобом управління мікрореструктуризацією є параметри фінансово-економічної системи, роль яких скеровується на пошук інноваційної діяльності підприємства із загальною промисловою політикою держави. Сутністю реструктуризаційних процесів на мікрорівні є пристосування діяльності підприємства до змін, які відбуваються в зовнішньому оточенні, а тим самим адаптація його функціонування та розвитку до вимог ринку і макроекономічної ситуації. Головною метою яка веде до досягнення цієї мети є дотримання на підприємстві різних часткових стратегій у сфері техніки і технології, організації, економіки і ринку. Завдяки їх реалізації стає можливим покращення конкурентоздатності та ефективності підприємства, а тим самим досягнення кращої його стратегічної позиції ринку. В залежності від обсягу діяльності підприємства, охопленого процесом переформувань, вирізняють предметну і суб'єктивну реструктуризацію. Предметна реструктуризація означає предметні зміни на підприємстві, пов'язані з технічно-технологічними і асортиментними перетвореннями. Ініціатором цієї реструктуризації є саме підприємство. Суб'єктивна реструктуризація стосується системних змін на підприємстві у сфері управління (структур, стилів і методів управління), а також у сфері економіки, фінансів, ринку. Одним із різновидів суб'єктивної реструктуризації є прово-майнові перетворення. Ініціатором цієї реструктуризації є також підприємство, але це не означає, що державні та місцеві органи не можуть стимулювати підприємство до змін. Для реалізації системних перетворень на підприємстві у вказаних сферах застосовуються певні методи, а також реструктуризаційні процедури. Беручи до уваги

етапи циклу життя підприємства, а також ситуації, які викликають необхідність структурних змін можна в рамках мікрореструктуризації вирізнити такі види:

- креативна реструктуризація здійснюється незалежно від актуальних чи передбачуваних змін оточення – а отже є ніби самостійним способом досягнення певної мети. Серед завдань цього виду реструктуризації можна виокремити вплив на вирішення відповідних змін в оточенні;

- антиципаційна реструктуризація є наслідком передбачення керівництвом підприємства суттєвих змін в його оточенні. У випадку правильних прогнозів вона робить можливим випереджене пристосування організаційної структури, принципів функціонування, програми продукції до змін, які відбуваються в оточенні і в результаті отримання переваги конкурентоздатної, аж до зайняття позиції лідера;

- адаптаційна реструктуризація полягає у швидкому і ефективному впровадженні структурних змін щодо реакції на зміни в оточенні. При нормальній ідентифікації, що виникли, а також задовільній глибині та комплексності впровадження змін, можна ефективно запобігти погіршенню конкурентоздатності та економічній позиції підприємства, гарантуючи йому тривале існування;

- корегуючи реструктуризація (особливий вид адаптаційної реструктуризації), яка має характер стабілізаційної діяльності та своїм завданням повернення підприємству втраченої конкурентоспроможності. Діяльність, яка проводиться в її рамках, у загальному є короткотермінова.

УДК 568.15

АНАЛИЗ ФИНАНСОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ С ПОМОЩЬЮ СИСТЕМЫ РИСК - КОНТРОЛИНГА

Лысенкова Н.Н. к.е.н., доцент (УкрГАЖТ)

Концепция контроллинга была разработана в 80-е годы как средство активного предотвращения кризисных ситуаций.

В общей системе контроллинга, организуемого на предприятии, выделяется один из центральных его блоков — финансовый риск-контроллинг. Цели контроллинга являются производными от целей финансового учреждения, а высшая из них заключается в сохранении и успешном последующем развитии. Основные задания контроллинга заключаются в информационном обеспечении ориентированных на результат процессов планирования, регуляции и

контроля (мониторинга) в финансовом учреждении, в исполнении функций интеграции, системной организации и координации. Базу контроллинга составляют показатели производственного и финансового учета, по возможности организованные в банк технико-экономических данных.

Основными функциями финансового риск-контроллинга являются:

- наблюдение за ходом реализации рискованных решений, установленных системой плановых финансовых показателей и нормативов;

- измерение степени отклонения фактических результатов финансового риск-менеджмента от предусмотренных;

- разработка оперативных рискованных решений по нормализации финансовой деятельности предприятия в соответствии с предусмотренными целями и показателями;

- корректировка при необходимости отдельных целей и показателей риск-менеджмента в связи с изменением внешней финансовой среды, конъюнктуры финансового рынка и внутренних условий осуществления хозяйственной деятельности предприятия.

Построение системы финансового риск-контроллинга на предприятии базируется на определенных принципах, основными из которых являются:

1. Направленность системы финансового риск-контроллинга на реализацию разработанной финансовой стратегии предприятия.

2. Многофункциональность финансового риск-контроллинга.

3. Соответствие методов финансового риск-контроллинга специфике методов риск-анализа и риск-планирования.

4. Своевременность и экономичность операций контроллинга.

5. Гибкость и простота построения контроллинга.

С учетом перечисленных принципов финансовый риск-контроллинг на предприятии строится по следующим основным этапам:

1. Определение объекта контроллинга.

2. Определение видов и сферы контроллинга.

3. Формирование системы приоритетов контролируемых показателей.

4. Разработка системы количественных стандартов контроля.

5. Построение системы мониторинга показателей, включаемых в финансовый риск-контроллинг.

Внедрение на предприятии системы финансового риск-контроллинга позволит существенно повысить эффективность всего процесса управления его финансовыми рисками.